

Sesilija Ahern

Knjiga
sutrašnjice

Prevela
Eli Gilić

■ Laguna ■

Naslov originala

Cecelia Ahern

THE BOOK OF TOMORROW

Copyright © Cecelia Ahern 2009

Translation Copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za Merijen, koja se kreće veoma tiho, ali diže veliku buku.

Svim mojim čitaocima: hvala što imate poverenje u mene.

PRVO POGLAVLJE

Polje pupoljaka

Kažu da sa svakim kazivanjem priča nešto gubi. Ako je to tačno, ova priča nije izgubila ništa jer se sad prvi put kazuje.

Zbog nje će neki morati da odbace nevericu. Da se sve to nije meni dogodilo, i ja bih bila među onima koji ne veruju.

Mada mnogi neće imati poteškoća da poveruju jer im je um otvoren; otključan kakvim ključem koji ih je naveo da veruju. Oni su ili rođeni takvi ili su kao bebe, dok su im umovi bili nalik pupoljčićima, bili odgajani dok im se latice nisu polako otvorile i spremile da ih hrani sama priroda života. Kao što kiša pada i sunce sija, oni rastu, rastu i rastu, toliko otvorenog uma da kroz život idu svesni i s prihvatanjem, vide svetlost u tami, vide mogućnosti u ćorsokacima, osećaju pobedu dok drugi bljuju neuspehe, ispituju kad drugi prihvataju. Samo su manje umorni, manje cinični. Manje spremni da prihvate neuspeh. Nekima se um otvori kasnije u životu, zbog tragedije ili pobeđe. Obe pojave

moгу delovati kao ključ koji otključava i podiže poklopac s te sveznajuće kutije, prihvata nepoznato i oprašta se od pragmatizma i utabanih puteva.

Ali postoje i oni čiji su umovi poput buketa stabljika, koji pupe kako primaju nova obaveštenja – nov pupoljak za svaku novu činjenicu – ali se ipak nikad ne otvore, nikad ne procvetaju. To su oni s velikim slovima i tačkama, ali bez znakova pitanja i elipsi...

Moji roditelji su bili takvi. Sveznajuća vrsta. Ona vrsta koja govori „ako to ne piše u knjizi ili nikad nisam čuo tako nešto, onda ne postoji“. Ispravnog mišljenja s glavom punom pupoljaka najlepših boja, uredno potkresanih i slatkog mirisa, ali nikad otvorenih; nikad dovoljno bezbrižni ili lepršavi da bi plesali na povetarcu; uvek ispravni i strogi, toliko trezveni da su bili pupoljci sve dok nisu umrli.

Pa, majka mi nije mrtva.

Ne još. Ne u medicinskom smislu, ali ako nije mrtva, svakako nije ni živa. Ona je kao leš koji hoda i povremeno zapevuši kao da proverava je li još živ. Izdaleka biste pomislili da je dobro. Ali izbliza ćete videti da je svetloružičasti ruž za usne donekle nejednako nanesen, a oči umorne i bez duše, kao kulise kuća u filmskom studiju – sve sama fasada, bez imalo srži. Ona se kreće po kući, lebdi iz sobe u sobu u svečanoj haljini sa širokim dugim rukavima kao da je južnjačka gospojica na velikom imanju iz filma *Prohujalo s vihorom* koja će o svemu brinuti sutra. Iako lebdi iz sobe u sobu elegantno kao labud, ona se besno koprca i šutira ispod površine dok pokušava da

drži visoko podignutu glavu i povremeno nam dobaci uplašen osmeh kako bi nam stavila do znanja da je još živa, iako nas to ne uverava.

O, ne krivim je. Kakva mora da je raskoš povući se kao što je ona učinila i ostaviti drugima da počiste nered i pokupe preostale delove života.

Još vam ništa nisam rekla, te mora da ste veoma zbunjeni.

Zovem se Tamara Gudvin. Gudvin.* Jedna od onih užasnih fraza koje prezirem. Ili je pobeda ili nije. Kao i „težak gubitak“, „žarko sunce“ ili „potpuno mrtav“. Bespotreban spoj dve reči da bi se izrazilo ono što se može reći samo drugom. Ponekad izostavim jedan slog kad se predstavljam: Tamara Gud, što je ironično jer nikad nisam bila ni blizu tome, ili Tamara Vin, što podrugljivo nagoveštava sreću koju nemam.

Imam šesnaest godina, ili mi bar tako govore. Sad sumnjam u svoje godine jer se osećam dvostruko starijom. S četrnaest sam se osećala kao četrnaestogodišnjakinja. Ponašala sam se kao da imam jedanaest, a želela da imam osamnaest. Ali ostarila sam nekoliko godina za proteklih nekoliko meseci. Je li to moguće? Zatvoreni pupoljci odrećno bi mahnuli glavom, otvoreni umovi bi rekli da je moguće. Rekli bi da je sve moguće. Ali nije sve.

Nemoguće je vratiti mog oca iz mrtvih. Pokušala sam kad sam ga pronašla mrtvog na podu njegove radne sobe – zapravo, potpuno mrtvog – pomodrelog lica, s plavom

* Engl.: *good* – dobro; *win* – pobediti. (Prim. prev.)

bočicom pilula pored sebe i praznom bocom viskija na radnom stolu. Nisam znala šta radim, ali ipak sam pritisкала уста na njegova i mahnito ga udarala po grudima. Nije vredelo.

Nije vredelo ni kad se na sahrani moja majka bacila na njegov sanduk, zaurala i zagrebala po lakiranom drvetu dok su ga spuštali u zemlju – koja je, inače, prilično snishodljivo pokrivena veštačkom zelenom travom kao da su hteli da nas obmanu da ga neće zauvek ostaviti crvima u zemlji. Iako se divim mami što je pokušala, njen slom na groblju nije ga vratio.

Niti beskrajne priče o tati koje su kasnije razmenjivali na pripovedačkom takmičenju pod nazivom „Ko je najbolje poznao Džordža“. Prijatelji i porodica držali su prste na prekidaču, spremni da uskoče s: „Misliš da je to smešno, čekaj da čuješ ovo...“, „Džordž i ja smo jednom...“, „Nikad neću zaboraviti kad smo Džordž i ja...“ Svi su bili toliko nestrpljivi da su upadali u reč jedni drugima i prosipali suze i crno vino na mamin nov persijski tepih. Videlo se da daju sve od sebe, a on je na neki način *gotovo* bio u sobi, ali njihove priče ga nisu vratile.

Nije vredelo ni kad je mama otkrila da su tatine lične finansije bile stabilne koliko i njegovo zdravlje. Bankrotirao je; banka je već tražila povraćaj kuće i svih ostalih nekretnina u njegovom vlasništvu, što je nateralo mamu da proda sve – sve – što smo imale kako bi vratila dugove. Ni tad se nije vratio da nam pomogne. Po tome sam shvatila da ga više nema. Da je zaista mrtav. Zaključila sam da je zauvek

otišao ako je dozvolio da same sve to preživljavamo – da mu duvam dah u beživotno telo, da mama grebe njegov sanduk pred svima i da onda gleda kako ostajemo bez svega što smo imale.

Dobro je uradio što nije ostao da sve to doživi. Bilo je užasno i ponižavajuće kao što sam sigurna da se pribojavao.

Da su moji roditelji imali procvetale pupoljke, onda bi možda, samo možda, mogli sve to da izbegnu. Ali nisu imali. Nije bilo svetlosti na kraju njihovog tunela, a ako ga je ikad i bilo, onda je to bilo svetlo nailazećeg voza. Nije bilo drugih mogućnosti, drugih načina da se nešto uradi. Oni su bili praktični, a praktično rešenje nije postojalo. Samo su vera, nada i određeno poverenje mogli da pomognu ocu da to pregura. Ali on nije imao ništa od toga i zato je, kad je uradio ono što je uradio, povukao i nas u grob sa sobom.

Zanimljivo je kako smrt, tako tamna i konačna, može da osvetli nečiji karakter. Divne priče o tati koje sam slušala tih nedelja bile su beskrajne i dirljive. Bile su umirujuće i volela sam da se izgubim u njima, ali da budem potpuno iskrena, sumnjam da su istinite. Tata nije bio fin čovek. Naravno, volela sam ga, ali znam da nije bio dobar čovek. Retko smo razgovarali, a i tad smo se ili raspravljali ili mi je davao novac da me se reši. Bio je naprasit, često se brecao, imao kratak fitilj, nametao je svoje mišljenje drugima i bio prilično nadmen. Zbog njega su se drugi osećali neprijatno i podređeno, a on je uživao u tome. Vraćao je šniclu tri-četiri puta u restoranu samo da bi gledao kako

se konobar preznojava. Naručivao je najskuplju bocu vina i onda tvrdio da ima neprijatan ukus na plutu samo da bi nervirao vlasnika restorana. Zvao je policiju zbog buke na kućnim zabavama u našoj ulici, iako ništa nismo čuli, a onda bi se gosti razišli – samo zato što nismo bili pozvani.

Nisam rekla ništa od toga na sahrani niti na skupu u našoj kući posle toga. Zapravo ništa nisam rekla. Sama sam popila bocu crnog vina i na kraju sam povratila na pod pored tatinog stola, na mestu gde je umro. Mama me je pronašla i ošamarila me. Rekla je da sam sve upropastila. Ne znam je li mislila na tepih ili na očevu uspomenu, ali u svakom slučaju sam prilično sigurna da je on uprskao i jedno i drugo.

Ne zasipam samo svog oca mržnjom. Ja sam bila užasna. Bila sam najgora ćerka na svetu. Pružili su mi sve, a ja gotovo nikad nisam zahvalila. A ako i jesam, verovatno nisam to nikad mislila. Mislim da nisam ni znala šta to znači. Reč „hvala“ je znak da nešto cenite. Mama i tata su mi neprestano govorili o gladnim bebama u Africi, kao da će me tako naterati da budem zahvalna na bilo čemu. Kad se osvrnem unazad, shvatam da bi me najbolje naučili zahvalnosti da mi nisu dali sve.

Živeli smo u savremenoj gospodskoj kući od dve hiljade kvadrata, sa šest spavaćih soba, bazenom, teniskim terenom i privatnom plažom u Kilajniju, u dablinskom okrugu, u Irskoj. Moja soba nalazila se u drugom delu kuće od roditeljske i balkon mi je gledao na plažu, koju mislim da nikad nisam ni pogledala. Pored je bilo samo

moje kupatilo s tušem, džakuzijem i plazma televizorom – *tajlvižn*, da budem tačna – na zidu iznad kade. Imala sam plakar pun firmiranih tašni, kompjuter, plejstejšn i krevet s četiri stuba. Blago meni.

Evo još jedne istine: bila sam ćerka iz košmara. Bila sam drska, jezičava, očekivala da dobijem sve i, što je najgore od svega, mislila da zaslužujem sve samo zato što su to imali svi koje poznajem. Nikad mi nije palo na pamet da ni oni to nisu zasluživali.

Otkrila sam kako da se noću iskradem iz kuće da bih se videla s društvom: preko balkona moje sobe i niz oluk pravo na krov bazena i odatle još nekoliko lakih koraka do zemlje. S prijateljima sam pila u jednom delu naše privatne plaže. Devojke su uglavnom pile šarena pića: u plastičnoj boci pomešale bi sadržaj roditeljskog bara. Nisu ništa sumnjali jer smo uzimale samo nekoliko centimetara iz svake boce. Mladići su pili ma kakvu jabukovaču koje bi uspeli da se domognu. Takođe su imali ma koju devojku koje bi uspeli da se domognu. A ta devojka sam uglavnom bila ja. Jednog mladića, Fijakru, preotela sam od svoje najbolje drugarice Zoi. Biću iskrena, tata mu je bio poznat glumac i samo zbog toga sam ga puštala da mi drži ruku ispod suknje pola sata svake noći. Mislila sam da ću jednog dana upoznati njegovog tatu. Ali nisam.

Moji roditelji su mislili da je važno da vidim svet i kako drugi ljudi žive. Neprestano su mi govorili kako sam srećna što živim u velikoj kući na moru i, kako bih naučila da to cenim, letovali smo u našoj vili u Marbelji, provodili

Božić u našoj planinskoj brvnari u Verbijeju, a za Uskrs smo išli u Njujork u kupovinu i odsedali u *Ricu*. Ružičasti kabriolet mini kuper s mojim imenom čekao me je za sedamnaesti rođendan, a jedan tatin prijatelj koji je imao muzički studio hteo je da čuje kako pevam i možda mi snimi album. Međutim, kad sam osetila njegovu ruku na zadnjici, nisam htela da provedem ni trenutak nasamo s njim. Čak ni po cenu slave.

Moji roditelji su odlazili na razne dobrotvorne priredbe preko godine. Mama je na haljine trošila više nego što su koštale rezervacije stolova i dvaput godišnje je ono što je kupila iz hira poklanjala svojoj snaji Rozalin, koja je živela na selu – za slučaj da ona ikad poželi da muze krave u *Pučijevoj* letnjoj haljini.

Sad znam – sad kad smo izbačene iz sveta u kom smo nekad živеле – da nismo bili dobri ljudi. Mislim da je i mama svesna toga negde ispod svoje apatične fasade. Nismo bili zli, samo nismo bili *fini*. Nismo ništa pružali nikome na svetu, ali smo uzimali strahovito mnogo.

No nismo ovo zaslužile.

Ranije nikad nisam razmišljala o sutrašnjici. Živela sam u sadašnjosti. Htela sam ovo sad, htela sam ono sad. Kad sam poslednji put videla oca, vikala sam na njega, rekla mu da ga mrzim i zalupila mu vrata pred nosom. Nikad nisam uzmakla nijedan korak ili iskoračila iz svog malog sveta da razmislim o tome šta govorim ili radim i kako time nekoga povređujem. Rekla sam tati da ne želim više nikad da ga vidim – i nisam ga više nikad videla. Nikad nisam

razmišljala o sutrašnjem danu ili mogućnosti da će to biti poslednje reči koje sam mu rekla i da će *to* biti poslednji put da sam ga videla. Teško je suočiti se s tim. Ima mnogo toga zbog čega moram sebi da oprostim. To iziskuje vreme.

Ali sad, zbog tatine smrti i onoga što tek treba da podelim s vama, nemam izbora osim da mislim o sutrašnjici i svim ljudima na koje ona utiče. Sad se ujutru budim srećna što imam još jedan dan.

Ostala sam bez tate. On je izgubio svoju sutrašnjicu, a ja sam izgubila sutrašnjicu s njim. Može se reći da sad cenim dane koji nailaze. Sad želim da ih iskoristim na najbolji mogući način.

DRUGO POGLAVLJE

Due zunzare

Kako bi mravi našli najbezbedniji put do hrane, jedan mrav polazi sam. Kad taj usamljeni mrav pronađe put, on ostavlja hemijski trag kako bi ostali mogli da ga prate. Ako zgazite na kolonu mrava ili, manje psihotično, na bilo koji način poremetite njihov hemijski trag, to će ih dovesti do ludila. Oni koji su ostali pozadi, mahnito u panici mile kako bi povratili red. Volim da posmatram kako, isprva potpuno dezorijentisano, jure i udaraju jedan u drugog dok pokušavaju da odrede kojim putem da krenu, a onda se pregrupišu, ponovo organizuju i konačno vraćaju na put u pravoj liniji kao da se ništa nije dogodilo.

Njihova panika me podseća na mamu i mene. Neko je presekao našu liniju, oduzeo nam vođu, uništio nam trag i životi su nam se pretvorili u pravu zbrku. Mislim – *nadam se* – da ćemo s vremenom ponovo pronaći pravi

put. Potreban je jedan da vodi ostale. Čini mi se, budući da mama sedi skrštenih ruku, da ću morati sama da istupim.

Juče sam posmatrala zunzaru. Kako bi pobešla iz dnevne sobe, neprestano je letela prema prozoru i udarala u staklo. Onda je prestala da se baca poput rakete, usmerila se na jedno okno i počela da zuji na njemu kao da ima napad panike. Bilo mi je neprijatno dok sam je gledala, pogotovo što bi, da je odletela samo malo više prema vrhu prozora, bila slobodna. Ali iznova je ponavljala isto. Mogla sam da zamislim njenu uzrujanost što može da vidi drveće, cveće i nebo, ali ne može da dopre do njih. Pokušala sam da joj pomognem nekoliko puta, navodeći je prema otvorenom prozoru, ali tad je poletela dublje u sobu kako bi pobešla od mene. Na kraju se vratila do istog prozora i gotovo da sam mogla da je čujem kako kaže: „Pa ovuda sam ušla...“

Zapitala sam se, dok sam je gledala iz naslonjače, je li tako biti Bog, ako on uopšte postoji. On sedi i vidi širu sliku, baš kao što sam ja mogla da vidim kako bi zunzara bila slobodna da je odletela samo do gornjeg okna. Nije zaista bila zarobljena, samo je gledala na pogrešnu stranu. Zapitala sam se vidi li Bog izlaz za mamu i mene. Ako ja mogu videti otvoren prozor za muvu, onda Bog može da vidi mamine i moje sutrašnjice. Ta pomisao pružila mi je utehu. Bar *nakratko*, dok se nekoliko sati kasnije nisam vratila u sobu i videla mrtvu zunzaru na prozorskoj dasci. Možda nije bila ista, ali ipak... Tad sam, što pokazuje u kakvom sam stanju bila, zaplakala... A onda sam se naljutila na Boga jer sam zunzarinu smrt protumačila kao da

mama i ja nikad nećemo naći izlaz iz ove zbrke. Kakva korist od toga što si dovoljno udaljen da možeš videti sve a ne možeš ništa učiniti da pomogneš?

Utom sam shvatila da sam u ovoj prilici bila bog. Pokušala sam da pomognem zonzari, ali ona mi nije dozvolila. A onda sam se sažalila na Boga jer sam shvatila njegovu teskobu. Ponekad ljudi odgurnu ruku koja pokušava da im pomogne. Oni uvek žele prvo sebi da pomognu.

Nikad ranije nisam razmišljala o takvim stvarima: Bogu, zonzarama, mravima. Radije bih umrla nego da neko vidi kako subotom sedim u naslonjači s knjigom u krilu i zurim u prljavu muvu koja udara u prozor. Možda je to tata mislio u poslednjim trenucima: radije ću umreti u svojoj radnoj sobi nego da doživim poniženje kad mi budu sve oduzeli.

Ranije sam provodila subote s drugaricama u *Topšopu*, gde smo isprobavale doslovno sve i nervozno se kliberile dok je Zoi trpala u pantalone što je više stvari mogla. Ako nismo bile tamo, onda smo visile u *Starbaksu*, pile velike kafe s mlekom i jele kolače s bananom i medom. Sigurna sam da one to i sad rade.

Nisam se čula ni sa kim otkako sam ovde, ali Lora mi je poslala poruku pre nego što su mi isključili telefon. Prenela mi je sve tračeve, od kojih je najvažniji bio da su Zoi i Fijakra ponovo zajedno i da su uradili „ono“ u njenoj kući dok su joj roditelji bili u Monte Karlu preko vikenda. Njen tata je kockar, što se Zoi i nama dopadalo jer smo mogli duže da ostajemo kod nje, budući da su se njeni roditelji vraćali kući kasnije od svih ostalih. U svakom slučaju, Zoi je rekla

da ju je seks s Fijakrom boleo više nego kad ju je ona lezbijka iz hokejaškog tima *Saton* udarila štapom između nogu, što je bilo zaista gadno, verujte mi – *videla sam* – i da ne žuri da to ponovi. A dotle me je Lora molila da nikom ne kažem da će se ona preko vikenda naći s Fijakrom kako bi „to“ uradila. Nada se da nemam ništa protiv i moli me da ne kažem Zoi. Kao da bih mogla ikome da kažem sve i da hoću s obzirom na to gde se nalazim.

Gde se nalazim. To vam još nisam rekla, zar ne? Već sam spominjala maminu snaju Rozalin. Kad je izbacivala iz plakara stvari koje je kupila iz hira i nijednom ih nije obukla, sa sve etiketama ih je trpala u velike crne kese i slala njoj. Rozalin je udata za mog ujku Artura, maminog brata. Oni žive u čuvarevoj kućici u selu, u okrugu zvanom Mid, usred nedodijne gde gotovo niko drugi ne živi. Posetile smo ih samo nekoliko puta u životu i uvek sam se smrtno dosađivala. Put je trajao sat i petnaest minuta i susret je uvek bio razočaranje. Mislila sam da su seljaci usred bestragije. Ranije sam ih zvala „duet spasa“. Čini mi se da je to moja jedina šala kojoj se tata smejao. Nikad nije išao s nama da poseti Rozalin i Artura. Ne verujem da su se ikad svađali, već su, kao pingvini i polarni medvedi, bili suviše udaljeni da bi provodili vreme zajedno. U svakom slučaju, tamo sad živimo. U čuvarevoj kućici s „duetom spasa“.

Kuća je ljupka i velika kao četvrtina naše stare, što nije loše. Podsećala me je na onu iz bajke *Ivica i Marica*. Sagrađena je od krečnjaka, a drvo oko prozora i krov ofarbanu su u maslinasto zeleno. Na spratu se nalaze tri spavaće

sobe, a u prizemlju su kuhinja i dnevna soba. Mama ima svoje kupatilo, ali Rozalin, Artur i ja delimo kupatilo na spratu. Budući da sam navikla da imam svoje kupatilo, mislim da je to odvratno, pogotovo kad treba da uđem nakon što je ujka Artur unutra čitao novine. Rozalin je opsednuta čistoćom i nikad ne miruje. Neprestano premešta i čisti stvari, prska hemikalije po vazduhu i govori koješta o Bogu i njegovoj volji. Jednom sam joj rekla kako se nadam da je božja volja bolja od tatine oporuke.* Užasnuto me je pogledala i požurila da briše prašinu negde drugde.

Rozalin je plitka kao čašica za žestoka pića. Sve o čemu priča potpuno je nevažno i bespotrebno. Vreme. Tužne vesti o nekom nesrećniku na drugom kraju sveta. O svojoj prijateljici niz drum koja je polomila ruku ili čijem je ocu ostalo još dva meseca života ili nečijoj ćerki koja se udala za kretena što ju je ostavio s dvoje dece. Sve je mračno, crno i praćeno nekom uzrečicom o Bogu, kao: „Neka je Bog uz njih“, „Bog je veliki“ ili „Neka ih Bog sačuva“. Nije da ja pričam i o čemu važnom, ali kad god pokušam dublje da se upustim u priču, recimo, da dođem do korena problema, Rozalin je potpuno nesposobna da nastavi. Ona hoće da priča samo o tužnom problemu, a ne o tome zašto se to dogodilo ili o rešenju. Ućutkava me svojim uzrečicama o Bogu i tako se osećam kao da sam rekla nešto nepromišljeno ili da sam premlada da bih mogla da govorim o stvarnosti. Mislim da je obrnuto. Verujem da ona načinje

* Engl.: *will* na engleskom znači volja, ali i oporuka. (Prim. prev.)

teme kako se ne bi osećala kao da ih izbegava i, kad ih jednom izgovori, nikad se više ne vraća na njih.

Mislim da sam otkako znam za sebe čula da je ujka Artur progovorio pet reči. Kao da je mama celog života pričala za oboje – mada se on ne bi složio ni sa jednim njenim stavom. Danas on priča više od nje. Artur ima svoj poseban jezik, koji sam polako ali sigurno naučila da tumačim. On se sporazumeva gundanjem, klimanjem glave i šmrkavim frktanjem, svojevrsnim uvlačenjem slina – što radi kad se ne slaže s nečim. Obično „Ah“ i zabacivanje glave znači da ga nešto ne zanima. Recimo, evo kako naš doručak najčešće izgleda.

Artur i ja sedimo za kuhinjskim stolom, a Rozalin, kao uvek, juri naokolo sa zemljanim posuđem s naslaganim prepečenim hlebom i malim posudama s domaćim džemom, medom i marmeladom. Radio, kao uvek, trešti toliko glasno da iz svoje sobe mogu da čujem svaku reč voditelja, nekog razdražujućeg jasnika koji jednolično priča o strahotama u svetu. Tad Rozalin prilazi stolu s čajnikom.

„Čaj, Arture?“

Artur zabacuje glavu kao konj koji pokušava da istrese muvu iz grive. Hoće čaj.

A čovek na radiju priča o tome kako je još jedna fabrika u Irskoj zatvorena, zbog čega je stotinu ljudi ostalo bez posla.

Artur udiše i gomila slina mu prolazi kroz nos i niz grlo. To mu se ne dopada.

Rozalin se pojavljuje pored stola s još jednim tanjirom punim prepečenog hleba. „Uf, to je strašno. Neka Bog

sačuva njihove porodice. I njihove mališane, pošto su im tate sad bez posla.“

„I majke, znaš“, dodajem i uzimam krišku prepečenog hleba.

Rozalin posmatra kako grizem hleb i razrogačuje zelene oči dok žvaćem. Uvek me gleda dok jedem, što me dovodi do ludila. Kao da me posmatra veštica iz bajke *Ivica i Marica* i čeka da se dovoljno ugojim kako bi me bacila u plinski šporet s rukama vezanim na leđima i jabukom u ustima. Ne bih se žalila zbog jabuke. To bi bilo nešto s najmanje kalorija što mi je dala.

Gutam zalogaj i spuštam ostatak hleba na tanjir.

Ona se ponovo udaljava od stola, razočarana.

Na vestima pričaju kako je povećan još neki porez i Artur uvlači još slina. Ako čuje još ružnih vesti, neće mu ostati mesta za doručak. Ima četrdesetak godina, ali izgleda i ponaša se kao da je stariji. Od ramena nagore, podseća me na ogromnog škampa zato što je uvek nagnut nad nečim – hranom ili poslom.

Rozalin se vraća s poslužavnikom na kom je dovoljno irskog doručka da nahrani svu decu stotine fabričkih radnika koji su upravo ostali bez posla.

Artur je ponovo zabacio glavu. Srećan je zbog hrane.

Rozalin stoji pored mene i sipa mi čaj. Najviše bi mi prijala kafa s mlekom, ali ipak sipam mleko u jak čaj i pijem. Ona ne skreće pogled s mene dok ne progutam.

Ne znam koliko Rozalin ima godina, ali pretpostavljam da je u ranim ili srednjim četrdesetim. A koliko god da ima,

izgleda deset godina starije. Kao da je izašla iz četrdesetih godina dvadesetog veka u svojim cvetnim haljinama s dugmićima po sredini ispod kojih nosi kombinezon. Moja mama nikad nije nosila kombinezon; ona jedva da nosi i donje rublje. Rozalin ima smeđu kosu dugu do brade, koju uvek nosi puštenu, s razdeljkom tačno na sredini, što joj otkriva sed koren. Uvek zadeva kosu iza ušiju, malih ružičastih mišjih ušiju. Nikad ne stavlja minđuše. Niti šminku. Uvek nosi zlatni krst na tankom zlatnom lancu oko vrata. Ona je vrsta žene za koju bi moja drugarica Zoi rekla da izgleda kao da nikad u životu nije doživela orgazam. Zapitala sam se, dok sam odvajala masni deo slanine, a Rozalin kolačila oči, je li Zoi doživela orgazam kad je bila s Fijkrom. A onda sam se setila bola koji joj je naneo hokejaški štap i odmah posumnjala u to.

Preko puta kuće nalazi se jedan bungalov. Nemam pojma ko tamo živi, ali Rozalin svakog dana ide tamo-amo s pakećima hrane. Tri kilometra niz drum u nečijoj kući smeštena je pošta, a preko puta nje je najmanja škola koju sam ikad videla. Za razliku od škole kod kuće, u kojoj se održavaju razne aktivnosti preko cele godine, ova je potpuno pusta preko leta. Pitala sam imaju li u njoj kurseve joge, a Rozalin mi je odgovorila da će mi ona pokazati kako se pravi jogurt. Izgledala je toliko srećna da nisam mogla da je ispravim. Prve nedelje sam gledala kako pravi jogurt s jagodama. Druge nedelje sam ga još jela.

Kuća u kojoj Artur i Rozalin žive u osamnaestom veku je čuvala bočni ulaz zamka Kilsejni. Glavni ulaz u zamak

izgleda zapušteno, zastrašujuće, gotički, i kad god prođem, zamišljam kako na njemu vise odsečene glave. Zamak je podignut kao utvrđenje s kulama u vreme normanske granice – deo pod normanskom i engleskom upravom u istočnoj Irskoj, ustanovljen posle osvajanja Strongboua – negde između 1100. i 1200. godine, što je pomalo neodređeno, kad razmislite o tome. To je kao da niste sigurni jesam li nešto podigla ja ili moji poluljudski-polurobotski pra-pra-praunuci. U svakom slučaju, sagrađen je za normanskog zapovednika i zato mislim o odsečenim glavama – jer oni su to radili, zar ne?

Nalazi se u okrugu Mid. Ranije se zvao Ist Mid i, zajedno s Vest Midom – kakvog li iznenađenja – činio je odvojenu, petu provinciju u Irskoj, koja je bila pod vlašću velikog kralja. Ranije sedište velikog kralja, brdo Tara, udaljeno je samo nekoliko kilometara. Sad je stalno u vestima zato što u blizini prave auto-put. Pre nekoliko meseci u školi smo morali da raspravljamo o tome. Ja sam se zalagala za auto-put jer sam mislila da bi kralj svojevremeno želeo da ga ima jer bi mu tako bilo lakše da stigne do veća nego da prelazi preko polja s balegom. Zamislite koliko su mu sandale bile prljave. Takođe sam rekla da će to biti prihvatljivije turistima. Moći će da se odvezu pravo do njega ili da fotografišu s autobusa otvorenog krova dok jure auto-putem brzinom od sto dvadeset kilometara na čas. Samo sam se sprdala, ali je naša profesorka na zamenu odlepila jer je verovala da to stvarno mislim, a nalazila se u odboru koji se bunio protiv izgradnje auto-puta. Veoma je lako dovesti

profesore na zamenu do sloma živaca. Pogotovo one koji misle da mogu učiniti nešto dobro za učenike. Rekla sam vam – bila sam pokvarena.

Posle normanskog psihopate, u zamku su živeli razni lordovi i dame. Podizali su štale i spoljne zgrade oko njega. Sporno je što se jedan lord preobratio u hrišćanstvo nakon što se oženio katolikinjom i napravio kapelu kao poklon za porodicu. Mama i ja smo na poklon dobile bazen, ali ukusi su različiti. Zemljišni posed je okružen zidom, čijim se podizanjem obezbedio posao mnogima za vreme Velike gladi. Pruža se tačno pored Arturove i Rozalinine bašte i kuće i dovodi me do ludila kad god ga vidim. Da je Rozalin ikad došla u našu kuću na večeru, verovatno bi počela da podiže zid oko nas zato što niko od nas ne jede ugljene hidrate. Barem, ranije nikad nismo jeli ugljene hidrate, sad ih toliko jedem da bih mogla da opskrbim gorivom sve one fabrike koje zatvaraju.

Potomci Kilsejnija nastavili su da žive u zamku do dvadesetih godina dvadesetog veka, kad neki piromani nisu obavestili da su stanari katolici i podmetnuli su požar. Posle toga je samo mali deo zamka bio pogodan za stanovanje zato što nisu sebi mogli da priušte renoviranje i uvođenje grejanja, te su se devedesetih konačno iselili. Ne znam kome sad pripada, ali je potpuno ruševan: bez krova, urušenih zidova, bez stepenica, jasno vam je. Sve i svašta raste unutra, a ko zna šta sve tumara tuda. Naučila sam sve to dok sam pisala školski rad. Mama je predložila da odem kod Rozalin i Artura preko vikenda kako bih

malo istražila. Ona i tata su tog dana imali najveću svađu koju sam ikad videla ili čula, a tata je još više pobesneo kad je predložila da odem. Atmosfera je bila toliko napeta da mi je laknulo što ću otići od njih. Pored toga, tata je stvarno odlepio što je mama pokušala da me udalji od kuće i, misleći da mi je kao ćerki dužnost da mu zagorčavam život, pristala sam. Ali kad sam stigla, nije mi bilo zanimljivo da vršljam okolo i otkrivam istoriju zamka, pa sam ostala na ručku s Rozalin i Arturom i onda otišla u kupatilo da pozovem svoju dadilju s Filipina, Mej – koju smo kasnije morali da pošaljemo natrag – i naterala je da dođe i vrati me kući. Rekla sam Rozalin da imam stomačne grčeve i pokušala da ne prasnem u smeh kad me je pitala je li to zbog pite od jabuka.

Na kraju sam skinula tekst o zamku sa interneta. Direktorica me je pozvala u svoju kancelariju da me izgrdi zbog prepisivanja, što je besmisleno jer je Zoi ukrala sve s interneta za svoj rad o zamku Malahid, promenila nekoliko reči i datuma, dodala nekoliko *netačnih* reči i datuma kako ne bi ispalo da je prepisala i dobila veću ocenu od mene. Gde je tu pravda?

Zamak okružuje sto jutara zemlje. Artur je zadužen za održavanje i, budući da je reč o sto jutara, odlazi rano ujutru i vraća se tačno u pola šest, prljav kao da je izašao iz rudnika. On se nikad ne žali, nikad ne kuka zbog vremena, već se samo probudi, doručkuje uz zaglušujući radio i odlazi da radi. Rozalin mu spremi pljosku s čajem i nekoliko sendviča i on se retko vraća ranije, osim da uzme

nešto što je zaboravio u garaži ili da ode u kupatilo. On je jednostavan čovek, ali ja ne verujem stvarno u to. Niko ko govori malo poput njega nije jednostavan kao što se čini. Potrebno je mnogo da se ne bi mnogo govorilo, zato što razmišljate kad ne pričate, a on *mного* razmišlja. Moji roditelji su stalno pričali. Pričalice ne misle mnogo; njihove reči odbacuju svaku mogućnost da čuju kako ih podsvest pita: *Zašto si to rekao? Šta zaista misliš?*

Ranije sam i radnim danima i vikendom ostajala u krevetu sve dok me Mej ne bi izvukla protiv moje volje. Ali ovde se rano budim. Budući da je svugde toliko ogromnog drveća, mesto vrvi od ptica. Toliko su bučne da me probude. Budim se odmorna i uvek sam na nogama do sedam, što je pravo čudo za mene. Mej bi bila veoma ponosna. Večeri su veoma duge ovde i osećam pritisak da budem zauzeta preko dana. To je strahovito mnogo sati kad nemate šta da radite.

Tata je odlučio da mu je dosta u maju, tačno pre mojih završnih ispita, što je donekle nepošteno jer sam dotad mislila da bi trebalo da ja želim da se ubijem. Ipak sam izašla na ispite. Verovatno sam pala, ali nije me briga a mislim da nije ni koga drugog. Saznaću rezultate u septembru. Ceo razred je došao na tatinu sahranu i sigurna sam da su bili oduševljeni zato što su dobili slobodan dan. S obzirom na sve što se dešavalo, možete li da verujete da me je zaista bilo sramota da zaplačem pred njima. Ipak sam plakala, što je rasplakalo Zoi a onda i Loru. Fiona, jedna devojka iz razreda s kojom niko nije razgovarao, čvrsto me

je zagrlila i pružila mi karticu od svoje porodice, na kojoj su napisali kako svi misle na mene. Dala mi je svoj broj mobilnog i omiljenu knjigu, pa dodala da će biti tu ako budem htela da pričam s nekim. U tom trenutku mi je to izgledalo neuverljivo, kao da pokušava da se sprijatelji sa mnom na tatinoj sahrani, ali kad sam kasnije razmislila – što sad činim – to je nešto najljepše što je neko tog dana učinio ili mi rekao.

Počela sam da čitam knjigu prve nedelje po preseljenju u Mid. Bila je to priča o duhovima – devojci koja je nevidljiva za sve, uključujući svoju porodicu i prijatelje, iako znaju da ona postoji. Jednostavno je rođena nevidljiva. Neću vam ispričati ostatak, ali na kraju se sprijateljuje s nekim ko je vidi. Dopala mi se ta ideja i mislim da je Fiona pokušala nešto da mi poruči, ali kad sam prespavala kod Zoi i ispričala njoj i Lori, one su rekle da je to nešto najčudnije što su ikad čule i da je Fiona čudak. Znači šta, postaje mi sve teže da ih razumem.

Prve nedelje kad smo se doselile ovamo, Artur me je odvezao u Dublin kako bih mogla da prespavam kod Zoi. Vozili smo se više od jednog sata i nijednom nismo progovorili. Jedino je pitao: „Radio?“, ja sam klimnula glavom i on je pustio stanicu na kojoj nema muzike, već samo pričaju o problemima u zemlji. Ušmrkavao je sline dok je slušao. Ali i to je bilo bolje od tišine. Nakon što sam provela noć sa Zoi i Lorom – i neprestano se žalila na njega – osetila sam se samouvereno. Vratila se moja stara ličnost. Složile smo se da on i Rozalin svakako zaslužuju

nadimak „duet spasa“ i da ne bi trebalo da dozvolim da me uvuku u svoj čudni način života. To znači da u kolima mogu da slušam šta god hoću. Ali kad me je sutradan pokupio u prljavom lendroveru, kojem Zoi i Lora nisu mogle da prestanu da se smeju, osetila sam se loše zbog Artura. Zaista sam se osetila loše.

Budući da sam morala da se vratim u kuću koja nije moja, u kolima koja nisu moja, da spavam u sobi koja nije moja, da pokušavam da razgovaram s majkom koja nije izgledala kao moja, htela sam da zadržim bar nešto poznato. Sebe kakva sam nekad bila. To ne mora biti najbolji izbor, ali je nešto, pa sam napravila frku u kolima i rekla Arturu da hoću da slušam nešto drugo. Pustio je moju omiljenu radio-stanicu, ali toliko se iznervirao dok je slušao kako *Pusiket dols* pevaju o tome kako žele grudi, da je zagundao i vratio na svoju stanicu. Uvređeno sam zurila kroz prozor i istovremeno mrzela i njega i sebe. Pola sata smo slušali kako neka žena kroz suze priča vođitelju kako joj je muž izgubio posao u fabrici kompjutera i ne može da nađe drugi, a imaju četvoro dece. Kosa mi je pala na lice i mogla sam samo da se nadam da Artur ne vidi da plačem. Tužne stvari me sad zaista pogađaju. I ranije sam to slušala, ali tad kao da sam bila obamrla. Tad se prosto tako nešto nije dogodilo meni.

Ne znam koliko ćemo ovde živeti. Niko neće da mi odgovori na to pitanje. Artur jednostavno ne razgovara, moja mama ne komunicira, a Rozalin ne može da se nosi s tako krupnim pitanjem.